

høitærede Ministers Mening kan imidlertid ikke afholde mig fra for mit Vedkommende at tage dette Hensyn, hvilket jeg ogsaa troer er berettiget; thi, dersom det er vist og sandt, at flere af vore mindre Kjøbstæder ville, efterhaanden som Næringslovens Virksomhed træder frem, komme til at svinde ind med Hensyn til de Næringsdrivendes Antal, at deres Bygningers Værdi vil synke ned og blive betydelig mindre, at endeel af deres Bygninger ville komme til at staae tomme uden at finde Kjøbere, saa er det Noget, hvorunder de lide saa særdeles, at om ogsaa Alle, som ikke lide med dem, kalde det Fordomme, maa man finde, at det Tryk, der ved denne Keilighed udøves paa dem, og den Lidelse, der derved paaføres dem, er af den Bestaafenhed, at de ikke kunne stille sig hen i Idærnes Verden og sige: Vi vide nok, vi ikke have Ret til at beklage os, thi det ligger i Forholdenes Natur, og vi maae finde os deri. — Nei, vi maae tage Forholdene ganske praktisk og sige: Det er meget begribeligt, at hvis Forholdene ville blive saadanne, efterhaanden som Næringsloven kommer til Gjennemførelse, maae vi indrømme dem en vis Ret til at føle sig lidende og trykkede, de maae have Ret til at see deres hele borgerlige Stilling i Fremtiden med mørke Blik, og Ret til at troe, at den Stilling, hvori de ere komne, er kommen tilstede for at tjene høiere Formaal, og maafee vil gjøre, at de ogsaa i Fremtiden paa Grund af andre høiere Formaaes Fremme ville komme til at lide yderligere end hidtil — jeg siger, denne Betragtningssmaaade af Kjøbstadborgerne anseer jeg for berettiget og vel begrundet, og jeg finder derfor, at man burde, før man slaæer Kjøbstadcommunens Myndighed sammen med Landets, afvente nogle faa Aar, efterat Næringsloven er bragt i Udførelse, for at det kan vise sig, at de Herrer, som sværme for Næringsfriheden, have Ret, naar de sige: At Virkningen vil blive møbsat af det, som befrygtes. Have de Ret, saa vil denne Bekymring falde bort i Kjøbstæderne, og det er da til at vente, at de med større Forhaabninger til Fremtiden ville gaae ind ogsaa paa andre Forhold, som f. Ex. dette, at slaæes sammen med Landets Beboere; nu derimod, til den Tid, hvor snart Overgangen

til Næringsfriheden skal finde Sted, at knuge dem sammen med Landets Beboere i en ny Lov om disse Forhold, det er efter min Mening uklogt og urigtigt. — Naar den høitærede Minister igaar yttrede, at han ikke vidste, at Kjøbstæderne, ved at faae et høiere Communeraad tilfælles med Landet, tabte nogle af de Rettigheder, de nu have, eller kom til at staae i en mindre gunstig Stilling end den, hvori de nu staae med Hensyn til den kommunale Myndighed, saa finder jeg dog, at det kan paapeges, at deres Stilling i visse Retninger vil blive misligere. Naar der er Tale om under den nuværende Ordning at oprette Sygehuse, at bygge en eller anden Bygning, eller andet Sligt, som Kjøbstad og Land skal have tilfælles, saa staae Kjøbstæderne nu for Tiden efter min Mening langt bedre, end de ville staae, naar de have faaet dette overordnede Amtsraad; nu forhandler Kjøbstaden, som en selvstændig Autoritet, med Amtsraadet paa Landets Vegne, og med Hensyn til de fælles Foretagender, da staae de hver fra sin Side som to med hinanden forhandlende Autoriteter, medens Kjøbstaden altid i slige Tilfælde, naar Sagerne skulle forhandles ubelukkende i Amtsraadet og Beslutninger der tages for Kjøbstæder og Land, vil befindes at være i en mindre god Stilling end den, hvori den nu befinder sig, og som jeg har paapeget. Saa længe altsaa den nuværende kommunale Tilstand i de mindre Communer og Kjøbstæder — som jeg troer den ærede Minister kaldte Urcommuner — saalænge Ummyndigheden i communal Henseende er saa stor, forekommer det mig forunderligt at ville give dem et overordnet Raad, der skal have en stor selvstændig Myndighed; thi det er dog vist frænen af, fra de mindre Communer, at man maa vente, at den Land skalde udgaae, som skalde gjøre sig gjælbende i de større. Jeg mener derfor, at man skalde stræbe hen til at faae Selvstændighed i communal Henseende i Kjøbstæderne og de enkelte Communer nogenlunde indført, før man stræber hen til at danne dette overordnede Raad. Den sidste ærede Taler, som jeg nævnte, nemlig Rigsdagsmanden for Frederiksborg Amts 1ste Valgkreds (Thune), yttrede flere Ting, hvorom jeg fuldkommen deler hans Mening; der er imidlertid een Ting, som han nævnte igaar, hvori